

Bocili se bomo za zmago cesnice

Od objave kritike o »položaju v KPJ« se v koroškem komunističnem tisku vodi kaj čudna nebrzdana in klevetniška kampanja proti CK KPJ, jugoslovanskim voditeljem in novi Jugoslaviji. S presenetljivo gorečnostjo so nekateri tovariši iz KPA zagrabili neutemeljeno in krivično kritiko Informbiroja in na liniji njenega tolmačenja prešli iz brezobzirno klevetanje in blatenje nove Jugoslavije in njenega vodstva. Organ KPA za Koroško »Volkswille« se danes ne sramuje največjih neresnic in klevet na račun naše matične države; vesti kapitalističnih in reakcionarnih agencij o novi Jugoslaviji, katerih prozoren namen je predobro znan, najbolj apsurdne laži in potvorbe, vse, česar so se dosedaj posluževali samo najbolj zagrizeni sovražniki socializma in ljudskih demokracij, vse to je danes dobrodošlo tudi »Volkswille« v njeni nenačelni kampanji proti novi Jugoslaviji. Tako je pred nekaj dnevi »Volkswille« z velikim veseljem objavila na prvi strani, mastno tiskano, vest agencije APA, da je Jugoslavija »že na mirovni konferenci v Parizu igrala dvolično igro v zvezi z zahtevami po priključitvi Slovenske Koroške, da bi tem potom Sovjetsko zvezo prikazala kot imperialistično državo«. Ni potrebno posebej poudarjati, da je ta vest samo člen v verigi protijugoslovanske propagande, ki jo v zadnjem času neodgovorno vodi del demokratskega tiska proti FLRJ! Koliko je resnice na temu, kaže že samo dejstvo, da nova Jugoslavija tudi danes, torej več kot dve leti po mirovni konferenci v Parizu, vztraja na svojih upravičenih zahtevah po priključitvi Slovenske Koroške, in da jo v teh zahtevah še danes, več kot dve leti po mirovni konferenci v Parizu, na kateri so predstavniki naše domovine baje hoteli prikazati »Sovjetsko zvezo kot imperialistično državo«, Sovjetska zveza prej kot slej v polni meri podpira. In končno, da je ta vest iz trte zvita, potrjuje tudi uradni demanti sovjetske agencije TASS, ki je nedavno odločno zanikala vesti, da »Sovjetska zveza ne bo več podpirala jugoslovanskih zahtev po priključitvi Slovenske Koroške«. Tega demantija pa koroška »Volkswille« ni objavila. To je samo eden primerov čudne kampanje koroškega komunističnega glasila proti naši matični državi.

Koroški Slovenci in komunisti slovenske narodnosti smo že od vsega začetka izjavili, da je resolucija Informbiroja neutemeljena, da dela jugoslovanskim narodom in njihovemu vodstvu veliko zgodovinsko krivico, že od vsega začetka smo ostro obsodili čudno klevetniško kampanjo proti naši matični državi in njenim voditeljem in opozorili na škodljive posledice, ki jih bo nadaljevanje takšne nenačelne in brezvestne gonje povzročilo. Ni potrebno, da bi ponovno poudarjali, da se naše trdno prepričanje v pravilnost politike, ki jo vodi danes in ki jo je vodila včeraj nova Jugoslavija, ni prav nič spremenilo, da bi ponovno naglašali, da vsi koroški Slovenci neomajno zaupamo v vodstvo nove Jugoslavije, CK KPJ, v maršala Tita in njegove sodelavce. Potrebno pa je, da ugotovimo, da se je ravno zaradi tega našega neomajnega prepričanja ta nenačelna, klevetniška in brezobzirna kampanja prenesla tudi proti nam, predvsem pa proti našim vodilnim tovarišem, ki že dolga leta stoje na čelu narodnoosvobodilnega gibanja koroških Slovencev.

Namen te čudne, nebrzdane klevetniške gonje proti našim vodilnim tovarišem, proti Osvobodilni fronti in koroškimi Slovencev sploh, je očiten.

Že tri mesece od objave kritike Informbiroja se deželno vodstvo KPA zama trudi, da bi naše vodilne tovariše in preko njih vse slovensko ljudstvo na Koro-

Ničesar ne more zmotiti trdovratnosti kor. Slovencev v borbi za priključitev k FLRJ

Pod tem naslovom je beograjska »Borba« za 10. oktober t. l. objavila uvodnik, ki v njem razpravlja o proklamaciji koroškega deželnega glavarja Wedeniga in »koroške« deželne vlade, s katero pozivata ljudstvo, da se udeleži svečane proslave obletnice 1920. leta. V tej proklamaciji je rečeno, da so koroške meje še vedno izpostavljene zahtevam po spremembi, vendar pa zaupajo v pravico, ki je bila potrjena s svobodnim glasovanjem 10. oktobra 1920.

»Kaj pomeni ta ugotovitev?« vprašuje »Borba«. Ali naj to mogoče pomeni, da avstrijski državniki mislijo, da se bo Jugoslavija odpovedala svojim pravičnim zahtevam, ali pa so mogoče mislili, da so koroški Slovenci že omagali v svoji borbi in se udali, da ostanejo v okviru Rennerjeve Avstrije?

Uvodnik poudarja, da se Jugoslavija nikoli ni odpovedala svoji pravici, da vključi ozemlje, na katerem živi jugoslovansko

ljudstvo, v svoje meje. Tudi koroški Slovenci se niso odpovedali svoji borbi. Nasprotno se borijo vsak dan kljub vsemu nasilju, kateremu so izpostavljeni, in zahtevajo priključitev k FLR Jugoslaviji. Jugoslavija se ne more odpovedati svojim zahtevam, ker so pravične in temeljijo na dejstvu, da živi na Koroškem 200.000 Slovencev, ki so s svojo krvjo povezani s svojo matično deželo in ki si želijo priključitev k Jugoslaviji. Za to so se v pretekli vojni borili in danes s svojo dnevno borbo dokazujejo svojo željo po priključitvi k Jugoslaviji.

Jugoslavija v svojih zahtevah tudi ni omahovala za časa moskovske konference zunanjih ministrov 1947. leta, nadaljuje uvodnik, prav tako tudi ne za časa zasedanja namestnikov zunanjih ministrov 1948. leta, ko so zastopniki zapadnih sil z vsemi možnimi sredstvi poskušali preprečiti proučitev in obravnavo jugoslovanskih predlogov in ko so pri proučitvi teh pred-

logov popolnoma podpirali koristi avstrijske vlade. Edino Sovjetska zveza, dosledna v svoji borbi proti nacionalnemu zatiranju, je podpirala pravične zahteve FLR Jugoslavije. Na moskovski konferenci zunanjih ministrov je zunanji minister Sovjetske zveze Molotov poudaril, da so te zahteve utemeljene, prav tako je Andrej Višinski izjavil v imenu sovjetske delegacije, da sovjetska delegacija smatra, da so predlogi jugoslovanske vlade glede priključitve Slovenske Koroške in slovenskega ozemlja Štajerske k Jugoslaviji utemeljeni.

V uvodniku je nadalje rečeno, da nova Jugoslavija ne more preslišati želja in borbe koroških Slovencev. Nova Jugoslavija tudi ne more prepustiti koroških Slovencev germanizatoričnim težnjam Avstrije niti se tako iznebiti svojih pravic in odreči svoji dolžnosti. To Jugoslavija more tem manj kot dosledni borec za pravice zatiranih narodov sploh. Odreči se osvoboditvi koroških Slovencev bi pomenilo podpirati zatiralec. To pa je z vsebinske borbe jugoslovanskih narodov nezdržljivo. Zato nas je govor državnega predsednika Rennerja, ki ga je imel pretekli mesec v Celovcu, presenetil in nam je nerazumljiv, ker dr. Renner v tem svojem govoru apelira na jugoslovansko vladu, da se odpove svojim zahtevam do Koroške in si tako zagotovi prijateljstvo, naklonjenost in gospodarsko sodelovanje.

Protestna zborovanja proti izzivalnim proslavam plebiscita na Koroškem so bila tudi v Ljubljani in v vseh mestih in večjih vaseh Slovenije.

Protestna zborovanja proti izzivalnim proslavam plebiscita na Koroškem so bila tudi v Ljubljani in v vseh mestih in večjih vaseh Slovenije.

Slov. ljudstvo je protestiralo proti izzivalnemu proslavljanju krivičnega plebiscita

Na obletnico vsiljenega in krivičnega koroškega plebiscita leta 1920 je bilo v Mariboru protestno zborovanje, na katerem je predsednik kluba koroških Slovencev dr. Julij Felaher protestiral proti izzivalnim proslavam tega plebiscita v Avstriji, s katerim so z goljufijami prekanili slovensko koroško ljudstvo za svobodo in prepričali združitev koroških Slovencev z matičnim narodom.

Z zborovanja so poslali maršalu Titu

resolucijo, ki poudarja, da so koroški Slovenci izvedli svoj resnični plebiscit v narodno osvobodilni vojni, ko so dali svoja življenja za priključitev Slovenske Koroške k FLR Jugoslaviji, medtem ko je Avstrija dala Hitlerju 1.300.000 vojakov.

Protestna zborovanja proti izzivalnim proslavam plebiscita na Koroškem so bila tudi v Ljubljani in v vseh mestih in večjih vaseh Slovenije.

Mladina Slovenske Koroške pozdravlja IV. kongres ZKMJ

Pokrajinski odbor Zveze mladine za Slovensko Koroško je poslal IV. kongresu Zveze komunistične mladine Jugoslavije, ki je bil v dneh od 12. do 14. oktobra 1948 v Beogradu, naslednjo brzojavko:

»Vsa napredna slovenska mladina Koroške želi IV. kongresu Zveze komuni-

stične mladine Jugoslavije obilo uspeha ter iskreno in borbeno pozdravlja vse delegate kongresa. Vaši sklepi o borbi za svetovni mir in napredek bodo nam slovenski mladini Koroške kažipot za našo še trajajočo narodno-osvobodilno borbo.«

škem »prepričalo« v utemeljenost krivične obsodbe CK KPJ, da bi jim vsililo voljo in mišljenje CK KPA, ki je brez pridržka odobril kritiko Informbiroja, ne da bi vsaj poskušal preučiti dejanski položaj v novi Jugoslaviji, ne da bi razmotril in upošteval neizpodbitna dejstva, ki jih vsebuje resolucija CK KPJ. Načini in metode tega »prepričavanja« so bili raznoliki. S sklicevanjem na »partijsko disciplino«, s pritiskom, z vsemogočimi obljubami, poskusi izolacije in končno s klevetanjem in podtikanjem najbolj nemogočih obtožb, s takimi in podobnimi sredstvi so nekateri tovariši iz deželnega vodstva ob pomanjkanju stvarnih dejstev, skušali »dokazati« upravičenost obsodbe vodstva nove Jugoslavije. Vendar niti naši vodilni tovariši, niti ostali komunisti slovenske narodnosti niso podlegli tem preizkušnjam, ampak nasprotno, ob spoznanju vseh poedinosti neopravičene in neutemeljene obsodbe, je naše zaupanje v voditelje jugoslovanskih narodov samo narastlo in se utrdilo. Znova smo dokazali, da so koroški Slovenci dovolj zreli in trdni, da znajo ločiti črno od belega, resnico od neresnice, dejstvo od klevete in potvorbe.

Zaradi tega so v zadnjem času nekateri avstrijski tovariši in z njimi »Volkswille« kot tolmač njihovega nezadovoljstva in srda nad »trmo« koroških Slovencev pri-

čeli stopnjevatii gonjo ne samo proti novi Jugoslaviji, ampak tudi proti našim vodilnim tovarišem, ki že dolga leta med in po vojni uživajo polno zaupanje vsega slovenskega ljudstva na Koroškem. S to stopnjevano gonjo, z novimi klevetami in neresnicami upajo zavesti vsaj del koroških Slovencev in s tem povzročiti razdor in zmedo med naprednim koroškim slovenskim ljudstvom. V nič manjši meri pa naj bi ta nenačelna kampanja povzročila nezauzupanje avstrijskega delovnega ljudstva do vodilnih slovenskih tovarišev in koroških Slovencev sploh, in to iz strzhu, da ne bi splošen ugled teh tovarišev doprinesel k temu, da bi tudi široke množice avstrijskega proletariata pričele razlikovati črno od belega, resnico od neresnice, in končno naj bi onemogočila uspešno sodelovanje med avstrijskimi in slovenskimi antifašisti na Koroškem.

Tako je deželno vodstvo izključilo pred tednom dni iz Partije štiri vodilne slovenske tovariše, Prušnika Karla — Gašperja, Haderlapa Andreja, Ogrisa Franja in Mohor Mileno. To izključitev skušajo opravičiti z njihovim »odporom«, da bi vodili uspešno borbo proti provokacijam 10. oktobra«. To lažno in smešno utemeljevanje kaže, da nekateri avstrijski tovariši smatrajo slovensko ljudstvo na Koroškem za zelo nezrelo in naivno. Ni namreč nezna-

no, da so ravno ti štirje tovariši bili tisti, ki so deželnemu vodstvu KPA, ne glede na obstoječe diference in v želji, da bi se kljub tem diferencam medsebojno sodelovanje poglobilo, predlagali skupno akcijo proti praznovanju »zmage v nemški noči«, skupen javen protest proti tej velenemški proslavi. Prav tako slovenskemu ljudstvu na Koroškem tudi ni neznano, da je bilo ravno deželno vodstvo tisto, ki je ta predlog odklonilo.

Zakaj je torej potrebno prave vzroke izključitve naših vodilnih tovarišev skrivati za proslavo 10. oktobra. Zakaj se javno in pošteno ne pove, da je deželno vodstvo imenovane tovariše izključilo iz Partije zaradi tega, ker ne odobravajo resolucije CK KPA v zvezi s kritiko Informbiroja, ker se nočejo pridružiti blatenju in klevetanju nove Jugoslavije, ker nočejo izdati ono, za kar so se tudi oni sami še včeraj z orožjem v roki borili.

V tej brezobzirni in nenačelni kampanji proti našim vodilnim tovarišem in naprednim koroškim Slovencev se nam med drugim tudi očita meščanski nacionalizem. Ta očitek pa nam pokaže kaj čudno situacijo.

Očitajo nam meščanski nacionalizem, ker se po njihovem borimo »samo« za združitev z matičnim narodom v FLRJ, (Nadaljevanje na 2. strani.)

Sovjetska zveza dosledno čuva načela OZN

Moskva, (TASS). V zvezi s potekom zasedanja Generalne skupščine OZN v Parizu piše diplomatski komentator moskovske »Pravde« Izakov, da zapadni tisk in radio čisto govorita o tako imenovani nameri Sov. zveze izstopiti iz OZN. Odveč je govoriti, da je »informacija« te vrste proizvod domišljije. Kljub temu pa tisk v Washingtonu, Londonu in Parizu vztrajno trosi nesmiselne govornice, da bo Sovjetska zveza zapustila OZN. Zato je umestno preiskati vire teh govoric.

V tem pogledu je bil Bevinov govor na plenarnem zasedanju pariške konference zelo poučen. Bevin ni prvič nastopil v vlogi lojal. izvrševalca politike, ki jo diktirata ameriški Wall-Street in londonski City. Napredno javno mnenje je že navajeno na Bevinove protisovjetske izjave in na njegove poizkuse izmaličiti dejstva. Toda Bevinov govor ni v tem pogledu vzbudil pozornosti. V celoti je govor izzvenel v hrupni in surovi zavrnitvi miroljubnih sovjetskih predlogov. V svoji ofenzivi proti mednarodnemu sodelovanju je Bevin pripravljen iti tako daleč kot le mogoče. Ni težko dokazati, da v načrtu, ki ga je predlagal Bevin, ni zapopadna reorganizacija, temveč likvidacija OZN.

Katero novo zgradbo priporoča Bevin na ruševinah OZN? Zgradbo, ki bi slonela na popolnoma drugačnih temeljih, na temeljih, ki bi jih zgradili posamezni bloki sil. Zapadno zvezo — Bevinova in Dullesova stvaritev — hočejo očitno vzeti za vzorec blokov te vrste. Vojaški značaj zapadne zveze ni za nikogar nobena tajnost. Ravno na zasedanju Generalne skupščine so dežele zapadne zveze v Parizu ustanovile stalni vojaški komite. Težko bi verjeli, da generali in admirali na svojih sejah razpravljajo o metodah sajenja oljk in gojitev kolobov miru.

Nedavno se je ponovno pojavila oguljena parola o ustanovitvi bloka Bližnjega vzhoda. Spričo današnjega položaja na Bližnjem vzhodu in razmotrivanja liste verjetnih udeležencev tega bloka so napadalni nameni nedvomni. Po mnenju Bevinova in njegovih kolegov morajo vojaški bloki tvoriti temelji novi mednarodni organizaciji, ki bi bila neke vrste superblok — združenje vojaških zaveznikov, naperjenih proti Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam. Ta organizacija bi ne nudila narodom miru, temveč atomsko bombo. Ne obramba splošne varnosti, temveč sprožitev nove svetovne vojne bi bila njen cilj.

Ob sedmi obletnici vstaje makedonskega ljudstva

Dne 11. oktobra je makedonski narod, z njim pa tudi ostali jugoslovanski narodi, praznoval sedmo obletnico vstaje proti okupatorju. Na ta dan pred sedmimi leti so makedonski partizani, najboljši sinovi in hčere makedonskega naroda, ki se je dvignil na poziv Partije in maršala Tita na skupen boj z drugimi jugoslovanskimi narodi za svojo osvoboditev, napadli fašističnega okupatorja. S tem dnem je makedonsko ljudstvo stopilo v zadnje razdobje dolgega in krvavega boja za svojo nacionalno in socialno osvoboditev.

Odbor izkoriščenih makedonskih delovnih množic je našel prvi revolucionarni izraz leta 1893, ko je bila osnovana »makedonska revolucionarna organizacija«, ki je zbirala okrog sebe makedonske delovne množice in jih pripravljala za oborožen upor proti svojim zatiralcem. Tako imenovani »vrhovisti«, agenti velikobol-

OZN je očitno že postala ovira za sile, ki stremijo po ekspanziji. Te sile so storile vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi spremenile OZN v orodje svoje napadalne politike, v orožje atomske diplomacije. Ni mogoče reči, da njihovi poizkusi niso imeli uspeha. Vendar pa Sovjetska zveza čuva načela OZN in krepko brani njen statut. Z visokega foruma OZN zvenijo glasovi sovjetskih delegatov, ki govorijo v obrambo miru. Zato sanjajo danes sovražniki mednarodnega sodelovanja, nasprotniki miru, o izločitvi OZN iz mednarodnega življenja, o ukinitvi te organizacije. Dejstva pričajo o veliki zaroti napadalnih sil angloameriškega bloka proti OZN.

garskega šovinizma, pa so uspeli izzvati upor, preden je bil dovolj pripravljen. Tako so se 2. avgusta 1903 dvignile tlačene makedon. množice in skoro golorok navale na sultanovo armado. Ne glede na to, da je bila vstaja zaradi provokacije »vrhovistov« obsojena na neuspeh, je makedonsko ljudstvo pokazalo brezmejno junaštvo in ustvarilo prve temelje svoje demokratične revolucionarne oblasti — kruševsko republiko.

Iindenska vstaja je bila zadušena s krvjo, toda makedonsko ljudstvo je ostalo zvesto revolucionarnim idejam. Krepilo jih je z nadaljnimi izkušnjami v borbi za demokratične pravice, za nacionalno neodvisnost in enakopravnost v stari Jugoslaviji ter se tako oboroženo dvignilo v novi vstaji proti fašističnim zavojevalcem. V narodnoosvobodilni borbi je ramo ob rami z ostalimi jugoslovanskimi narodi pod vodstvom Komunistične partije in maršala Tita izvojevalo ne samo svojo svobodo in enakopravnost, ampak uresničilo tudi socialistično revolucijo ter tako ustvarilo pogoje za zgraditev socialistične družbe.

Tako danes makedonski narod pod vodstvom Komunistične partije uresničuje svoje stoletne težnje. Dviga se iz gospodarske in kulturne zaostalosti in daje pri tem ogromne napore za zgraditev socializma. Z ogromnimi napori gradi makedonsko ljudstvo ob bratski pomoči ostalih republik svojo industrijo, velike tovarne in elektrarne. Člani Ljudske fronte so letos napravili prostovoljnih ur v vrednosti 87 milijonov dinarjev pri graditvi cest, osuševanju močvirnih predelov, regulaciji rek, pri pogozdovanju itd. Delovni kmetje s prostovoljnimi delom gradijo bodoča središča političnega, gospodarskega in kulturnega življenja na vasi — zadružne domove, ki jih je letos v načrtu 347. Pri tem jim pomagajo ostali člani Ljudske fronte, ki so dali doslej za zadružne domove 500

horo s Sovjetsko zvezo na čelu in ni je sile, ki bi nas mogla privedi do tega, da bi ta tabor zapustili, da bi se izolirali. Zato bomo tudi nadaljevali našo borbo za tesno povezavo z avstrijskim proletariatom, borbo za pravilno linijo, za prave bratske in tovariške odnose.

horo s Sovjetsko zvezo na čelu in ni je sile, ki bi nas mogla privedi do tega, da bi ta tabor zapustili, da bi se izolirali. Zato bomo tudi nadaljevali našo borbo za tesno povezavo z avstrijskim proletariatom, borbo za pravilno linijo, za prave bratske in tovariške odnose.

horo s Sovjetsko zvezo na čelu in ni je sile, ki bi nas mogla privedi do tega, da bi ta tabor zapustili, da bi se izolirali. Zato bomo tudi nadaljevali našo borbo za tesno povezavo z avstrijskim proletariatom, borbo za pravilno linijo, za prave bratske in tovariške odnose.

Drobne novice

Na Reki bodo za obnovo gospodarskih, javnih in stanovanjskih poslopij med petletko uporabili 400 milijonov din. Pridobili bodo 333 novih stanovanj, preuredili pa jih bodo 86. Investicijska banka daje posojila za popravila stanovanjskih hiš in stanovanj. Doslej so popravili že 946 stanovanj, med katerim jih prej 239 ni bilo naseljenih. Do konca leta bodo obnovili še 767 stanovanj.

V fočanskem okraju je začela obratovati velika parna žaga. Novi obrat bo veliko pripomogel, da bo izpolnjen načrt lesne industrije in petletka. Žaga obratuje v središču bogatih gozdov. Tudi prometni pogoji so ugodni za razvoj velikega podjetja. Zgradili bodo še industrijski tir, ki bo vezal žago z omrežjem gozdnih železnic v tem bosanskem okraju.

V vojvodini so organizacije Ljud. fronte opravile v kmetijstu doslej za 40 milijonov din prostovoljnega dela. Da bi pravčasno popravili jesenske pridelke, predvsem trganje koruze, pomaga tudi zdaj mnogo članov Ljudske fronte na poljih.

V Dalmaciji so letos izmed 5499 hiš zgradili 2969 kmečkih domov, 800 poslopij pa še zidajo. Obnova je bila letos usmerjena predvsem na Kordun in Banjo, kjer so dosegli zadovoljivi uspeh. Dela dobro nadaljujejo tudi v Istri, Liki in Slavoniji.

POLITIČNE VESTI

Varšava. — Agencija PAP poroča, da so v številnih skupnih grobovih na področju Ščečina našli približno 80.000 trupel ruskih in poljskih vojni ujetnikov, ki so jih Nemci pobili za časa okupacije.

Praga. — Od februarja do septembra letošnjega leta je Češkoslovaška izvozila v Veliko Britanijo za 900.000 šterlingov pohištva.

London. — Okrajni svet zveze državnih uradnikov v Londonu je sprejel v imenu 7000 članov resolucijo, v kateri protestira proti sprejemu Francove Španije v Organizacijo Združenih narodov.

Varšava. — Britanske okupacijske oblasti so na ozemlju nemške pokrajine Schleswig — Holstein organizirale tri oborožene skupine »razseljenih oseb«. Te skupine, v katerih je mnogo fašistov, ki so pobegnili iz ljudskih demokracij, so poslali v Osnabrück (britanska okupacijska cona), kjer so jih pod nadzorstvom britanskih in nizozemskih častnikov vojaško izvežbali. V bližnji bodočnosti jih bodo z ostalimi skupinami »razseljenih oseb« poslali v Indonezijo, da se bodo borili proti narodnoosvobodilnemu gibanju. Poročajo, da imajo Britanci in Nizozemci namen organizirati še več takih vojaških skupin po 500 do 750 mož vsako.

Dunaj. — Po poročilih časopisa »Welt am Abend« general Euckmann, ki je bil pred kratkim v Egiptu, zdaj v Avstriji nabira po taboriščih za razseljene osebe prostovoljce za arabsko legijo.

New York. — 66 prominentnih znastvenikov in zastopnikov venezuelske javnosti je protestalno proti uprizaritvi anti-sovjetskega filma »Železna zavesa«.

Lake Success. — 3.000 nameščencem sekretariata UN, ki imajo letne plače do 2.000 dolarjev, bodo plače na podlagi zvišanih izdatkov za življenjske potrebščine povišane za 22 in pol odstotkov.

Novo cene ne odgovarjajo zvišanju mezd

V ponedeljek so stopile v veljavo nove cene za najvažnejša živila, kakor meso, kruh, mast, maslo in mleko.

Če jih primerjamo s starimi, vidimo, da so pri posameznih živilih narasle nad 80 odstotkov. Tako stane zdaj kilogram črnega kruha š 1,18, prej je stal š 1,14, torej je cena narasla za 4 odstotke, bel kruh stane zdaj 1,36 šilingov kilogram; mleko stane š 1,36, prej š —,76, cena je narasla za 80 odstotkov; posneto mleko stane š —,64, prej š —,44, cena je narasla za 45 odstotkov; maslo iz mlekarne stane š 21,30, prej š 12,20, cena je narasla za 75 odstotkov; kmečko maslo stane š 18,70, prej š 10,20, cena narasla za 83 odstotkov; skuta stane š 6,10, prej š 3,80, cena narasla za 62 odstotkov; sir stane š 17,30, prej š 10,50, cena narasla za 63 odstotkov; mast stane š 14,—, prej š 9,—, cena narasla za 15 odstotkov.

Cene za klobase so narasle za 50 do

100 odstotkov. Tako stane boljša vrsta klobas po novih cenah 17 šilingov, srednja vrsta klobas stane 14,80 šilingov, slabše vrste klobas pa od 3 do 12 šilingov.

Goveje meso stane po kakovosti od 6 šilingov do 12,40 šilingov, telečje meso od 6 šilingov do 15,60 šilingov in svinjsko meso od 5 do 14 šilingov.

Cene na splošno so se zvišale v taki meri, da zadnje zvišanje mezd za šest odstotkov nikakor ne zadostuje za kritje življenjskih stroškov, ki so skokoma narasli. S podražitvijo cen je težko ogrožena tudi eksistenca mnogih trgovcev. Že do zdaj so bili primeri, da številni potrošniki niso kupili vseh oklicanih živil, tako na primer suhih jajc in suhega mleka, ker so bile cene za ta živila previsoke. S to podražitvijo pa se bodo takšni primeri še pomnožili in še več delovnih ljudi ne bo moglo kupiti vseh oklicanih živil.

Borili se bomo za zmago resnice

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ker ne priznajo »napak« KPJ, ki jih vsebuje znana resolucija Informbiroja in ki so jih še poleg nje izkonstruirali razni »kritiki« jugoslovanske Partije, ki pa vse dejansko ne eksistirajo. Oni avstrijski tovariši, ki nam očitajo »meščanski nacionalizem«, ki pa se po drugi strani aktivno bore za ohranitev meja iz 1937. leta, ki delajo te napake, katere očitajo jugoslovanskim tovarišem (kar smo v tej kampanji v zadostni meri občutili na Koroškem), pa smatrajo, da so vzeli v zakup vse internacionalizem, da s svojo nenačelnostjo krepijo internacionalistično proletarsko revolucionarno gibanje.

Lahko je zahtevati, da se koroškim Slovincem priznajo iste pravice, kakor n. pr. Tirolcem. Mnogo težje in to zlasti za vse one z nacionalističnimi usledinami, pa je zahtevati, da oblasti in široko javno mnenje Slovincem na Koroškem priznajo pravico do združitve z matičnim narodom. Pravim komunistom, internacionalistom brez nacionalističnih primesi, komunistom, ki se dejansko bore za Partijo in čistost Partije, za leninistične principe, pa bi ne smelo biti težko postaviti nacional. vprašanje tako kakor uči marksizem-leninizem.

Avstrijski tovariši priznavajo koroškim Slovincem pravico do združitve z matičnim narodom, njihove borbe za združitev pa z ničemer ne podpirajo. V tej borbi smo navezani sami nase, na pomoč vseh jugo-

slovanskih narodov, na podporo demokratičnega tabora s Sovjetsko zvezo na čelu. Na čelu te naše borbe stoje tovariši, danes izključeni iz KPA, prekaljeni antifašisti in dosledni borci za pravice delovnega ljudstva. Pri tem se nam mora vsiljevati misel: Te tovariše, ki so vodili in vodijo našo borbo za združitev z matičnim narodom, za nacionalno in socialne pravice koroških Slovincem, za utrjevanje sodelovanja z avstrijskim proletariatom in delovnim ljudstvom, so danes v zvezi z resolucijo Informbiroja ožigosali kot »frakcionisti« in antipartijske elemente; oni avstrijski tovariši pa, ki nam samo priznavajo pravico do združitve, naše borbe pa ne podpirajo, ki s klevetami, neresnicami in potvarjanjem dejstev rušijo temelje sodelovanja med avstrijskim in slovenskim naprednim ljudstvom na Koroškem in skušajo ustvariti razdor med jugoslovanskim in avstrijskim ljudstvom, pa se danes proglajajo za prave voditelje in zaveznike koroških Slovincem.

Koroški Slovinci se danes prav dobro zavedamo, da je naš naraven in trajen zaveznik v Avstriji avstrijski proletarijat. Zato ne moremo in ne bomo dopustili, da se s klevetami in potvarjanjem dejstev, z nebrzdano gonjo proti vodilnim slovenskim tovarišem skuša ustvariti razdor med avstrijskimi in slovenskimi antifašisti na Koroškem, da se mesto borbe proti nacional-šovinizmu narodna nestrpnost skuša obujati. Naše mesto je v mogočnem antiimperialističnem in demokratičnem ta-

horu s Sovjetsko zvezo na čelu in ni je sile, ki bi nas mogla privedi do tega, da bi ta tabor zapustili, da bi se izolirali. Zato bomo tudi nadaljevali našo borbo za tesno povezavo z avstrijskim proletariatom, borbo za pravilno linijo, za prave bratske in tovariške odnose.

Klevetniška nebrzdana gonja nekaterih avstrijskih tovarišev in organa KPA za Koroško proti naši domovini in njenim voditeljem, proti našim vodilnim tovarišem in dejansko vsem koroškim Slovincem sploh pa jasno in nedvomljivo kaže samo eno. Ti »kritiki« CK KPJ in koroških Slovincem so v »dokazovanju« napak padli tako nizko, da si morajo izposojati iz arsenala imperialističnega in najbolj reakcionarnega tiska, ki je dosedaj edini vodil te vrste borbo proti Sovjetski zvezi, novi Jugoslaviji in ljudskim demokracijam, najbolj nizkotnih sredstev, klevet, neresnic in blatenja. To pa ne dokazuje nič drugega kakor to, da je linija KPJ pravilna, dokazuje šibkost stališča koroških in drugih »kritikov«, potrjuje nemoč predstavnikov KPA na Koroškem pred upravičeno kritiko, ki so jo tovariši slovenske narodnosti dosedaj izvajali nad brezprincipielnim stališčem koroškega deželnega vodstva KPA, nad njegovimi brezplodnimi, vendar škodljivimi poskusi, da bi slovensko delovno ljudstvo na Koroškem razcepili in v njegove vrste vnesli nemir in zmedo.

Zaradi tega bomo še vnaprej trdno in odločno nadaljevali našo pot, pot, ki vodi k zmagi resnice nad neresnico.

PRISPEVAJTE ZA TISKOVNI SKLAD

Po naši zemlji

Verni učenci svojih učiteljev

Ob koncu zadnjega tedna je bil v Celovcu tako imenovani »Landesparteitag« OeVP-jevcev, na katerem so razni voditelji stranke očitno hujskali proti koroškemu Slovence. Ni naš namen, da bi na tem mestu odgovarjali ljudem, ki se imenujejo demokrate in zastopnike ljudstva. Odgovarjali tudi ne bomo zastopnikom iz posameznih okrajev, ki so baje prinesli pozdrave »slovenskega« prebivalstva, v istem stavku pa zahtevali teroristične ukrepe proti edino upravičenemu zastopniku koroških Slovencev, proti Osvobodilni fronti. Mi dobro poznamo tiste ljudi, ki jih gospodje v OeVP imenujejo Slovence. Tudi ni potrebno, da bi posebno omenjali značilni govor nam vsem dobro znanega renegata Schumy-a, ki je med drugim zahteval, da se končno zatre osvobodilno gibanje slovenskega ljudstva na Koroškem, ki ga imenuje veleizdaja. Saj ni več koroškega Slovenca in poštenega antifašista, ki ne bi poznal inž. Schumy-a. Ne čudimo se, če on zahteva tudi zaplenitev Slovenskega vestnika, kajti naš list je že večkrat poročal o dejstvih, ki se jih g. Schumy precej boji. Toda mi prav dobro razumemo njegovo bojazen, ker njegova preteklost ni bila vedno ravno zavisti vredna. Vsi vemo, da se je prodal tujemu narodu in izdal svojo narodnost.

Bolj važno je, da pogledamo sadove takih hujskačev, predvsem važno je, da si ogledamo ljudi, ki se puste naščuvati proti koroškemu Slovence, kakor nam dokazujejo že nešteti primeri, ko so razni narodni nestrpnosti, podkupljeni od voditeljev koroških šovinistov, dajali izraze svoji mržnji do vsega, kar je slovenskega in antifašističnega. Kakšnih ljudi se pri tem posluhujejo, tudi že vsi vemo. Predvsem so jim dobrodošli razni nacisti, SS-ovci, HJ-führerji in ne na zadnje tudi pobegli fašisti, belogardisti, ustaši in podobni elementi, ki so pobegnili iz svoje domovine, ker so se zbalii sodbe ljudstva.

Takšen primer imamo spet v Št. Primožu, kjer so zadnje nedeljo naščuvali dva DP-jevca, da sta zahrbtno in brez vsakega vzroka napadla zavedne slovenske antifašiste, ki so se vračali domov. Pri tem je bila ranjena tovarišica Milena Mohorjeva. Ne moremo verjeti, da bi DP-jevca napravila to iz lastnega nagiba ali sovraštva do tovarišice Milene, kajti oba je ne poznata. Zaradi tega pa je povsem jasno, da ju je nekdo podkupil in naščuval na tovarišico Mileno. Kdo je to bil, ni treba dolgo ugibati, ker smo še v vsakem primeru našli povzročitelje v vrstah tako imenovanih »domovini zvestih«.

V ponedeljek pa se je peljal tovariš Francej Picej z vlakom iz Podjune v Celovec. Med vožnjo je z dvema tovarišicama govoril v slovenskem jeziku, ko je nenadoma poskočil s »edeža eden izmed sopotnikov, po imenu Josef Zankl in za-

vpil nad tovarišem Picejem, naj govori v nemškem jeziku, ker tukaj smo v Avstriji, ne pa tam spodaj, in je pokazal proti jugu. V podkrepitev svoje »zahteve« je udaril tovariša Piceja s pestjo v obraz, da ga je oblila kri. Nekateri sopotniki so se pričeli zgražati, kajti vsakega poštenega človeka razjezi takšno ravnanje. Medtem je vlak prispel v Celovec, kjer je tovariš Picej poklical policijo, ki pa si je pustila časa, predno se ji je sploh zdelo vredno, da je prišla. Napadalca so odvedli na policijsko postajo, kjer se je skušal zagovarjati s tem, da govori tovariš Picej tudi

prav dobro nemščino in zakaj se potem pogovarja v »vindišarskem kvasanju«. Temu se je pridružil tudi policist, ki je ravno tako poudaril, naj govori tovariš Picej nemško.

Iz teh primerov je razvidno, kako verne učence imajo koroški šovinisti in hujskači, kakor so Schumy, Wedenig, Karisch in podobni. Ne smemo se čuditi izzivačem in napadalcem, ko pa za svoja junaštva sprejemajo plačo in nagrado, na primer v obliki šokolade in bonbončkov. V take namene imajo koroške oblasti seveda vsega dovolj!

Št. Lips

Še prav dobro nam je v spominu, kako so nacisti v svojem navdušenju praznovali »zmage« nad drugimi narodi. Takrat je Hitler v svoji zmagepolni pijanosti zapovedal, da morajo v vseh cerkvah 6 dni zaporedoma po eno uro zvoniti in tako proslavljati »zmago« nad Francijo, Belgijo, Norveško itd. Da so bile proslave prisiljene, nam dokazuje primer iz Št. Lipsa. Ob proslavi zmage nad Francijo se je naš gosp. župnik Polak uprl in ni takoj pustil zvoniti ter izrabljati cerkvene ustanove v politične namene. Ker ni takoj izpolnil povelja, so ga aretirali in odvedli v zapor, kjer je našel smrt.

Nato so nacisti v naši fari uropali šest zvonov, tako da nam je ostal samo edini majhni zvon.

Pretekli teden pa smo z ogorčenjem sprejeli vest, da je danes začel na pot nacistična celo škofijski ordinariat v Celovcu, ko je na vse fare razposlal okrožnico, da morajo v vsaki cerkvi zvoniti v čast 10. oktobru. Na ta način naj bi koroški Slovenci z našimi za denar slovenskih faranov kupljenimi zvonovi proslavljali »nemško zmago«. Z največjim ogorčenjem mora vsak pošteni človek sprejeti tako vest. Vedno smo mislili, da so cerkvene oblasti povsem nepolitične in da je za katoliško cerkev vsak narod enakovreden. S svojim odlokom za 10. oktober pa se je tudi škofijski ordinariat razkrinkal in dokazal, da se v ničemer ne razlikuje od reakcionarnih avstrijskih oblasti ter da se izvršča med najzagrizenjše sovražnike slovenskega ljudstva na Koroškem. To ravnanje škofištva nam dokazuje, da smo mi koroški Slovenci tudi za cerkvene oblasti manjvreden narod.

Po vsem tem se ne smemo čuditi, če raznim narodnim nestrpnostem vedno bolj raste greben in da postajajo vedno bolj izzivalni, saj imajo celo v celovškem škofu najboljšega zagovornika. Tako naše ljudstvo ni več varno nikjer pred izzivalnimi napadi pobesnelih šovinistov in nahujskanih narodnih izdajalcev, ki ob vsa-

ki naši prireditvi napadajo mirno prebivalstvo.

Niso še kaznovani pobalinski napadalci, ki so na binkoštni ponedeljek s kamenjem in koli tolovajsko napadli hišo slovenskega antifašista v Št. Lipsu ter pretepli lastnika hiše, njegovo hčerko in še dva fanta do nezavesti, da so vsi morali iskati zdravniško pomoč, in že spet smo imeli v naši vasi možnost, da smo na lastni koži občutili sadove takega hujskanja. Ko smo imeli 26. septembra kulturno prireditev, so spet prišli izzivači, ki so skušali motiti potek igre. Ko jim ni uspelo, so po prireditvi navalili na ljudstvo in na nepopisljiv način opsovali celo župnika. Igralce pa so napadli v avtu in ranili celo ženske.

To so torej sadovi hujskanja s strani koroških in avstrijskih oblasti, katerim se v zadnjem času vedno pogosteje pridružujejo tudi najvišje cerkvene oblasti na Koroškem.

Spodnja vesca

Vsi oni, kateri so tri leta molčali, ker so molčati morali, so pri pripravah za letošnjo proslavo 10. oktobra prilezli kakor gadja zalega na dan, ter se z vso vneto vrgli na delo, da bi čim več pripomogli k proslavi tistega dneva, katerega so svojčas proslavljali kot največji dan ponemčevalne politike. Hodili so od hiše do hiše ter tam z lepim in grdim vsiljevali ljudem tiste znake, s katerimi naj bi se ljudje peljali na celovško proslavo za nedeljivo Koroško. Vsa reakcija iz OeVP in SPOe se je združila in z njimi so šepali še nekateri taki, katerim je hotela nekdanja fašistična druhal uničiti vse, kar je bilo njihovega imetja. Da bi dali temu dnevu še večji sijaj, so organizirali v Zgornji vesci neko »Abstimmungsfeier« s srečolovom itd. Celo Rdeči križ so zloračili v svoje namene, ko so zbirali darove, ker so mislili, da bodo tako varali ljudi, ki jim bodo na ta način več dali. Toda vse skupaj nič ni pomagalo, ljudstvo je sprevidelo prevaro in cela njihova

va komedija je izpadla le bolj klaverno. Še celo godci so pozabili priti, tako da so jih morali šele pozno popoldne iskati po okolici.

V soboto zvečer so proslavljali svojo »zmago« s kresovi. Vsi nekdanji nacisti so bili zbrani pri teh ognjih. Od vseli tistih, ki so iz same ljubezni do Hitlerja izstopili svojčas iz katoliške cerkve in do onih, ki so še pred par leti verovali v nezlomljivo moč tretjega rajha. Pravijo, da jim gori v srcih strašna ljubezen do Koroške in Avstrije, toda na tihem pa si le žele, da bi se vrnil Hitler, ki bi vse zavedne in poštene Slovence vtaknil spet v razna taborišča in ječe, ali pa jih kratkoma uničil. Toda ti ljudje se motijo! Predstavljajo si, da bodo s svojimi ognji in vpitjem obrnili kolo časa nazaj; toda zraven bodo prišli sami pod kolesa in tam bodo zmlati, kot je bil strž njih mogočni in oboževani Hitler. Novi čas prihaja, pa naj se mu še tako upirajo. Vsem zatiranim in zaničevanim narodom in poedinem vstaja nova doba, doba pravice in svobode. V tej dobi pa bodo umolknil tudi vsi tisti, ki hočejo s proslavami 10. oktobra netiti med nami spor in sovraštvo. Miru si želi vse človeštvo, miru si želimo tudi mi. Tako dolgo, da bo na naši zemlji zavladal resnični mir, pa bomo nadaljevali našo upravičeno borbo, kajti v miru živeli bomo šele takrat, ko bomo svobodni. V tej naši borbi pa nas ne bodo mogli zadržati tudi ne vsi tisti, ki danes še proslavljajo 10. oktober.

OBJAVA

Sadjarji in kmetje, ki rabijo za jesensko saditev sadna drevesca, jih kupijo v preizkušeni sadni drevosnici tov. ing. Marka Polcerja.

Oddaja drevesc se prične s 15. oktobrom 1948. Na razpolago so od jabolčnih sort:

Bobovec, Boskopski kosmač, Baumanova reneta, Kronprinc Rudolf in od zgodnjih sort Beličnik in rdeč Astrahan, od hruškinih sort: Koroška moštnica, Tepka, Robertova muškateljka in Dobra siva.

Na razpolago je tudi manjše število češnjevih drevesc.

Cena drevesc:

izbrano blago 30. — S za komad blago I. kakovosti 20. — S za komad blago II. kakovosti 15. — S za komad slabše blago od 8. — S naprej za kom.

Naročila sprejema ing. Marko Polcer, Spodnje Vinare, pošta Št. Vid v Podjuni (St. Veit im Jauntale). Po želji se naročena drevesca pošiljajo tudi po železnici. Pri naročilu je treba, da navedete točni naslov z zadnjo železniško postajo.

Priporoča se pa, da se drevesca naročajo skupno, kjer se lahko pošlje človeka ni lice mesta, da izbere odgovarjajoča Kmečka zveza za Slovensko Koroško drevesca.

VABILO

na redni občni zbor Hranilnice in posojilnice za Hodiše ki bo v nedeljo, dne 17. oktobra 1948 ob 10.30 uri predpoldne v prostorih posojilnice v Hodišah štev. 2.

Odbor.

Z A Č E T K I **K O R O Š K E M**

Osvobodilne fronte na

Trosili so letake in brošure, v katerih so obrekovali partizane, jih kazali kot »bandite« in dezertere in jim pripisovali najhujše zločine; na primer v knjigi Die Maske fällt. Osvobodilno fronto in Komunistično partijo so zlasti med kmečkim ljudstvom slikali kot sovražnico vere, družine in zasebne lastnine. Propagandisti so uporabljali tudi razglednice z versko vsebino in hoteli verski čut ljudstva izrabiti za svoje namene. Ruske boljševice so slikali celo v podobi opice. Naravno je, da je bilo treba nenehoma razkrinkovati najrazličnejša propagandistična slepila, zraven pa pojasnjevati in prikazovati v pravi luči program Osvobodilne fronte.

Osvobodilno gibanje koroških Slovencev so Nemci hoteli zadržati, kadar niso zadostovale prikrite in rafinirane metode propagande, gestapa in mobilizacije, tudi s

surovo silo. Represalije proti borbeni aktivnosti slovenskih Korošcev so bile zato vedno ostrejše. Izseljevanja in odvažanja v koncentracijska taborišča niso prenehala, temveč so se nadaljevala vsa dobo vojne. Prizadetih je bilo 4000 do 5000 ljudi.

Proti koncu vojne so pošiljali v taborišča cele procesije ljudi. Zgodilo se je, da so kar vsak dan poslali po 100 ljudi v koncentracijska taborišča. Pošiljali so pa le lažje obdolžence — take, ki niso bili povezani z ostalimi, to se pravi tiste, ki niso bili aktivisti. Težje obdolžence so pa postavljali pred »Volksgericht«. Ta seveda ni sodil v Celovcu samo spomladi 1943. leta, temveč tudi kasneje. »Volksgericht« je prihajal iz Gradca in Berlina. Iz Berlina je privihral kakor vihar, obsodil na smrt in potem spet odvihral. Pripeljal se je z letalom in v 24 urah je bil proces. Graški

»Volksgericht« je napovedal razpravo 14 dni naprej. V tem se je razlikoval od berlinskega »Volksgerichta«. Tako se je »Volksgericht« ponovno izkazal kot instrument nacistične politike in sovraštva do slovenskega življa. V večjem številu so gestapovci spravili koroške Slovence pred »Volksgericht« po že prej omenjenem procesu 1943 ponovno spomladi 1944, ko so maja 1944 na ozemlju med Dravo in Vrbskim jezerom pobrali okoli 80 ljudi, ki so bili osumljeni sodelovanja s partizani, in jih odpeljali v Celovec ter sodili po svojih znanih metodah. Pri vseh teh procesih so se vselej pokazali gestapovci kot zvesti izvršitelji nacistične oblasti. Kako so gestapovci postopali z ujetimi partizani v Celovcu, je nazorno opisala Danica Bemova v članku Partizanstvo v Celovcu.

Za nemški odnos do Slovencev na Koroškem je značilno, da so v začetni dobi partizanstva na Koroškem Nemci nastopali »korektno«. Vsem svojim zločinom so hoteli dati zakonit videz. Vsako smrtno sodbo so hoteli juridično utemeljiti in opravičiti. Ker pa je partizanstvo raslo in se ni dalo zatreti, so začeli izgubljati živce. Vedno bolj so izgubljali masko in vedno bolj

so se kazali v svoji pravi podobi. S tem pa so sami vedno bolj dokazovali, da so se začeli čutiti na koroški zemlji ne kot gospodarji, temveč kot okupatorji. Začeli so požigati slovenske hiše. Sedemdesetletnega starčka, ki se je upiral zapustiti svoj dom, so živega vrgli v ogenj. Pobijali so popolnoma nedolžne ljudi ali pa jih odpeljali v internacijo. Strahoten primer nemške podivjanosti in surove represalije pomeni pokolj Sadovnikove družine v Podpeči pri Železni Kapli. Zgodil se je že prav ob koncu vojne dne 27. aprila 1945, ko so se Nemci po hudem boju med partizani in SS-ovci morali umakniti. Na umiku so štirje SS-ovci prišli v hišo slovenskega kmeta Sadovnika. Divjaki so postrelili vso družino dvanajstih članov: gospodarja, ženo, mater, teto in 8 otrok v starosti od enega do 12 let, nato hišo zažgali in odšli.

Na poseben način so se Nemci znesli nad občinami, ki so dale posebno veliko partizanov: razdelili so jih in pridelili drugim. Tako so občino Rikarja ves v Podjuni, ki je dala 51 partizanov in so jo Nemci imenovali »banditsko gnezdo«, razdelili med občine Galicijo, Žitaro ves in Škocijan; veliko planinsko občino Belo so priključili Železni Kapli, a Libučje in Blato Pliberku. (Dalje)

V TRSTU

PRED TRIDESETIMI LETI

Odlomek spominov Marice Nadlišnikove — Batolove »Iz mojega življenja«

Septembra smo zapustili našo hišo in se vselili v novo stanovanje, na koncu oktobra se je začel prekrat in zaprli so vse šole, zaradi katerih sem se preselila v mesto. Italijanski šovinisti so pokazali svojo pravo barvo. Obečali so, da bodo pustili šole v mestu, a ne le, da tega niso izpolnili, prepredili so tudi slovenski pouk. Laški meščani, ki so se med vojno približali in se kazali, da mislijo in čutijo z nami, so izvršili nad slovenskim življenjem najgrše izdajstvo, kar jih pozna zgodovina.

Zašumelo je in završalo po Trstu, kakor da bi bila res nastala svoboda in se zgrnila nad izmučenim, izstradanim prebivalstvom.

»Antanta pride!« se je govorilo med Slovenci v Trstu. »Antanti pojdemo naproti s slovensko trobojnico!« je menilo slovensko ženstvo, ki je pripravljalo v Narodnem domu pentlje, kokarde in trakove v narodnih barvah. Toda nad vsemi temi narodnimi delavkami je ležalo nekaj težkega, kar je ta in ona slišala z italijanske strani, da Slovani zaman pričakujejo antante. Slovenski znaki so se vendar le prodajali, pripenjali in se nosili po tržaških ulicah. Že so nas grdo gledali oni, ki so se nam še včeraj hlinili in nam obečali prijateljstvo. Postali smo od dne do dne bolj potrti, slišali smo zdaj s te zdej z one strani, da pridejo v Trst samo Italijani brez Francozov, Angležev in Amerikancev, kakor smo mi Slovani upali.

Bila je deževna, blatna nedelja, ko so šovinistični meščani vriskajoč pričakovali na pomolu prihod Italijanov. Srce mi je pravilo, da so zdaj izginile vse dobre nade, da je nekaj težkega leglo name in na vso mojo rodbino. Popoldne, ko je vse drvelo k morju, sem vzela mojega najmlajšega, Nenada, in mu natovorila nahrbtnik z odpadki zelenjave za kunce moje sestre, ki je bivala pri Sv. Ivanu. Nisem hotela poslušati vriskanje, ne gledati veselja in širokih pasov v italijanskih barvah in tržaškem ženstvu. Tudi pri sestri so bili vsi doma, ker so slutili, da s prihodom Italijanov ne prihaja nič dobrega. Od Sv. Ivana sva s sinkom krenila visoko gor v Kolonijo, da obiščem bolno dekle in ji nesem nekaj svežih jajčk. V pritičju je bila le služkinja, bolnica je težko bolna ležala sama v prvem nadstropju. Dejala je, da so šli vsi njeni ljudje — oče je bil nekak voditelj tržaških Slovanov po odhodu dr. Rybara — gledat prihod Italijanov.

Na večer sva se vračala v mesto, ko so bile glavne ceremonije že pri kraju in je bilo le vrvenje ob godbah in razsvetljavi nenavadno glasno.

Že pred nekaj dnevi so morali izginiti vsi naši znaki, nekaterim so jih strgali s silo, drugim so se pa posmehovali. Na splošno so trdili, da smo odslej vsi Italijani in da so dovoljene samo italijanske barve.

Konec novembra so se odprle šole — samo italijanske. Mi naivneži smo sicer še upali in čakali, da se odpro tudi slo-

venske, saj so tudi nekaj obetali, a na posled so besedo prelomili.

Moji otroci (najstarejša hči je dovršila sedmi, drugi sin peti razred nemške gimnazije, tretji sin prvi razred slovenske gimnazije, četrta hči pripravnico za srednje šole, a peti sin je končal tretji razred osnovne šole) so bili mahoma brez pouka.

Da bi ne izgubil šolskega leta, sem vpisala najstarejšo v osmi razred italijanske gimnazije, mlajšo pa v prvi razred italijanskega liceja, najmlajšega sem poslala v italijansko osnovno šolo. Nekaj časa je šlo, starejši italijanska gimnazija ni delala nobenih težav, ker je imela v latinščini dobro podlago in ker je govorila dokaj dobro italijanski.

Na dnevnem redu je bil tedaj spor zaradi Reke. Razpravljalo se je o tem tudi v šolah. Nekega dne pride naša gimnazijska domov ter mi pove, da je podpisala nekaj za nekakšno aneksijo. Da je morala to storiti pod pritiskom profesorjev in tovarišic. V meni je zavrelo. Drugo jutro se odpravim k ravnatelju ter ga prosim, naj mi pove, kaj so prejšnji dan podpisovali. Bil je presenečen in mi je odgovoril, da se je podpisovalo za aneksijo Reke k Italiji. Vprašam ga, če je podpisala tudi moja hčerka, urno pogleda podpisne pole in pritrdi. Tedaj mu pravim: »Prav lepo vas prosim, gospod ravnatelj, da tu pred mojimi očmi zbrisete njen podpis, kajti mi smo Slovenci in nihče od nas ne more podpisati kaj takega.«

Razvnel se je, a se precej obvladal.

»Če nočete drugega«, je dejal, »evo vam!«. In potegnil je nekajkrat krepko s peresom čez podpis moje hčerke. Ko je bilo to odpravljeno, mu vljudno povem, da svoje hčerke ne mislim več pošiljati v italijansko gimnazijo. Tedaj pa je vzkipeł. Dejal je, da je dekle pridno, da dobro napreduje, a jaz sem ostala pri svojem. Jezno je zagrabil katalog ter napravil čez ime moje hčerke debelo črto ter me odslovil.

Odšla sem silno zadovoljna, kajti tisti podpis me je pekel vso noč. Ako bi ne bila zbrisala-hčerkinega podpisa, bi se mi zdelo, ko je bila Reka res priključena k Italiji, da je moja hči pripomogla do tega našega poraza.

Kmalu nato se je začela agitacija za aneksijo Dalmacije, posebno Splita. Tudi to se je razpravljalo v šolah. Nekega dne pride iz šole mlajša hčerka, ki je hodila v prvi razred liceja, pa mi pove, da so morale podpisovati, naj pripade Dalmacija Italiji. Njihova učiteljica je rekla, če katera noče podpisati, naj gre iz razreda. Vstali sta le dve: neka Jankovičeva in moja hčerka. Tudi mlajša hčerka je morala izostati iz liceja, ker so jo součenke zasmehovale zaradi njene narodnosti.

Obup slovenskih staršev in študentov je prekipoval, saj izgubiti leto ni mala reč. Tako se je začel zasebni tajni pouk po društvenih sobah in stanovanjih. Osmi razred gimnazije je bil na stanovanju profesorja Pirjevca, moja hčerka je tudi posečala ta pouk. Šesti gimnazijski razred, v tem je bil moj najstarejši sin, je bil v prostorih Glasbene matice. (Dalje.)

Sovjetska zveza

V BORBI IN DELU

Junaki

Natančnost njenega ognja je vsakogar začudila. Prišel je dan spopada s sovražnikom. Enota, v kateri je bila Mametova, je šla v napad... in Mametova je napadla prva. Sovražnik je večkrat poskusil s protinapadom zadržati napredovanje sovjetskih borcev. Toda sovjetski bojevniki so kjub temu napredovali. Narednica Mametova je s svojo strojnico neprestano čutila napredovanje svojega oddelka. Nemci so odprli iz svojih minometalcev strašen ogenj, ki je bruhal na sovjetske položaje. Narednica Mametova je bila ranjena. Nemci so ponovno prešli v napad, Mametova pa je skočila k svoji strojnici. To je bil kritični trenutek boja. Junaško je posekala vrsto hitlerjancev. Nemci so se morali umakniti. Ranjena Mametova pa je šla na nov položaj ter s svojo strojnico ponovno streljala. Sovjetske čete so napredovale, z njimi pa je korakala Mametova, novim zmagam naproti. Za to svoje junaštvo je dobila naslov »Junakinja Sovjetske zveze«.

In to so le drobne sličice iz nepretrganega vrsta junaštev, ki so vodile Rdečo armado od zmage do zmage.

Napor zaledja

Vse je delalo, vse se je vojskovalo, vse je tremelo, da bi udarci hitlerizem zadeli v polno in temeljito. Krvniki so vadljali za Sovjetsko zvezo. Sovjetska zveza pa se je iz dneva v dan bolj umno in smotno pripravljala, da poreče pred vsem svetom: »Tako! Zdej smo Hitlerjevo nevarnost do tolkli, zdaj nas ne bodo več rabljili obešali, zdaj so rabljili prišli na vrsto, da bodo viseli.« Hitlerju je zastajala sapa. Sovjetsko ljudstvo pa je tekmovalo, presegalo svoje lastno delo in z neverjetno bliskovitostjo in smotnostjo, s povezavo Rdeče armade z zaledjem metalo preko praga svoje domovine nemške barbare.

Vsako plemenito iniciativo skupin posameznikov je sprejela vsa dežela za svojo nalogo. Vsaka naloga, katere namen je bila pomoč Domovinski vojni, se je spreminila v vsenarodno gibanje. V letopise domovinske vojne bodo vpisana tekmovalna kot tista vsenarodna gibanja, ki so v težki uri iz dneva v dan stopnjevala požrtvovalnost sovjetskega ljudstva in s tem krepila moč Rdeče armade ter zaledja.

1. maja 1942. so se na pobudo delavcev v topovskih, tankovskih in kovinarskih tovarnah začela tekmovalna. Tekmovalja so bila v tovarnah, tekmovalja v kolhozih, tekmovalja v Rdeči armadi sami. Ljubezen do domovine je gnala ljudi, da so žrtvovali sleherno minuto svojega dela osvoboditvi. Dvignili so proizvodnjo tovarn, kolhozi so lahko zalagali s presežki opustošene kraje, vrsta junakov v Rdeči armadi se je množila.

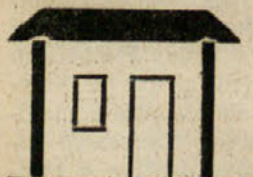
V »sklad vrhovnega poveljstva« in »Stalinski sklad za zmago« je romala iz dneva v dan dolga vrsta nepregledne mno-

žine vseh vrst orožja, napravljenega preko načrta. Predsednik Sveta vsezveznih strokovnih organizacij je objavil v moskovskih časnikih članek, v katerem kaže na prvo in drugo leto vsezveznega tekmovalja. Uspehi so bili imenitni in njihova moč je rastla iz dneva v dan. V celoti je delovna produkcija v industriji narastla za 40 odstotkov. Iz raznih moskovskih časnikov pa so razvidne še tele stvari: V aprilu 1944. leta je letalska industrija nadkrilila državne načrte v vseh tipih vojnih letal in dala Rdeči armadi več letal kakor marca meseca. Poleg tega pa je letalska industrija z aprilom mesecem dovršila štirimesečni državni načrt in je preko njega izgradila nekaj eskadrilj za presežek. Tankovska industrija je nadkrilila državni načrt ne samo v proizvodnji tankov, marveč tudi v proizvodnji motoriziranih topov. Znatno so presegle aprilski načrt proizvodnje streliva, tako da so ga aprila meseca napravili za 14,5 odst. več kot v marcu. Prav tako so šli preko aprilskega načrta proizvodnje topovskega in pehotnega orožja. V primerjavi z marcem je proizvodnja železa v mesecu aprilu narastla: pri kovnem železu za 19 odst. pri zlitem za 27 odst., pri valjanem železu za 25 odst., pri koku za 38 odst. in pri železni rudi za 11 odst.

V svojih novoletnih voščilih tovarišu Stalinu so sporočili Uralci, za koliko so prekoračili predvidene proizvodne načrte. Tako so leta 1943 za en in pol do dvakrat prekoračili produkcije iz leta 1942. Pa tudi leta 1942 so Uralci prekoračili produkcijo iz leta 1941. V Uralskih tovarnah je tekmovalo 2 in pol milijona ljudi. Vzemimo za primer samo kovinarje znanega Magnitogorskega kombinata na Uralu. Magnitogorski kovinarji so pridobivali jeklo za tanke, topove, letala in tekmovali z drugimi tovarnami, ki so izdelovale orožje za Rdečo armado. »Toda mi to lahko še bolje delamo!« so dejali magnitogorski kovinarji. »Za čim prejšnje uničenje sovražnika je potrebno kar največ kovin!« so razlagali pomen svoje tekme. Na ta način so v prvih tednih tekmovalja izvršili poleg načrta še 820 ton kovin. V teku 5 dni so delavci Magnitogorskega podjetja pridobili povrh načrta še toliko jekla, da so lahko napravili iz njega 150 tankov. In to je napravila ena sama delavnica!

Moskovska tovarna za letala je izdelala poleg načrta, ki je predvideval 10.000 posameznih sestavnih delov, še 2.000 delov izven načrta.

Da je bilo mogoče uporabiti tanke, letala, motorizirane topove, izdelane preko načrta, je bila potrebna še dodatna količina bencina. »Potreben je bencin«, so dejali delavci bakuskega podjetja, ki niso hoteli zaostajati za kovinarji ter proizvajalci topov in letal. En sam petrolejski vrec v Bakuju je na ta način že v prvih dneh prvomajskega tekmovalja dal 150 ton petroleja preko načrta. (Dalje.)

KOČARJI

IVAN POTRČ

Na olje ni niti pomislila, po veliki noči ga ni bilo več v koči. Potem je zanesla skledo na mizo. Začela je buditi otroke in jih nositi k mizi kot mačka zadremane mladiče. Skrajna ni nobenemu dišalo, potem pa so začeli vsi jesti.

Treza je šla v hlev. Morala je pomolžti. Takrat je prišel stari. Po hoji je spoznala, da je pijan.

Ko mu je prinesla večerjo, ni bil zadovoljen. Začel je godrnjati. Treza ga je nahrulila.

»Doma bi ostali ter si skuhalil!« mu je rekla.

»Sicer vam naj pa da večerjo ona, pre-

kleta, ki ji nosite zrnje! Kristus, kakšni ste! Ali ne vidite, da bodo otroci stradali? Da ne govorim o setvi! Človek gara, se ubija, vi pa tako!«

Starec se je postavil pred njo ter potisnil roko v žep.

»Molči, ti«, je rekel ter se zazibal proti njej, »molči, ti, ki še soljene vode ne premoreš. Nekdaj smo svetili pri naši hiši s petrolejko, odkar je vrag tebe prinesel, pa kadimo s treskami.«

»Sem mar jaz kriva? Zaradi vas, zaradi vas trpimo vsi, samo zaradi vas nas je lahko sram pred vso faro.«

Otroci so preplašeni sledili orepiru. Sti-

snili so se ob mizi v kot in se bali. Milika se je prebudila in zavekala.

»Zaradi mene, ha«, se je skušal ponorečevati stari.

»Zaradi tebe pač! Dokler je bila koča v mojih rokah, niso hodili rubeži okoli nje. Lepo gospodarita! Deca je v cunjah, mož pa ti pije pri Ploju. Prejle so ga vrgli iz koč, nekemu financarju je razbil liter na glavi. Jutri boste imeli žandarje okoli koč. Ubiti ga je hotel, boljševek je! Ti si kriva, da je takšen!«

»Vaše seme je, ni moje!«

»Ne govori o mojih otrocih, po svojih se raje ozri! Lepe stvari je pripovedoval financar v krčmi. Mene je bilo sram, on, Tonč pa je vzkipeł! Obrnil se je proti mizi in pljunil proti otrokom.«

Lizika je prebledela.

Starec se je opotekel po bajti; obraz je imel zabuhel, iz ust se mu je počejala slina od žilindre, pomešane s tobakom, ki ga je zvečil. Hlače je imel blatne in zmočene.

Trezo je streslo, ko ga je zagledala takšnega pred sabo.

On pa se je ponorečeval:

»Torej si le ufhnila, a? Vem, zdaj se bo privlekel še on — ded, in... Vem, vem, lepe zglede dajeta otrokom...«

Ta trenutek je pognalo Trezi vso kri v glavo. Stopila je nazaj, da bi se mu umaknila, ko je lezel proti njej, in zadela na krampe v kotu. Znenada so se ji prsti krčevito oklenili krampa, trenutek zatem je zavihetela kram in udarila. Starec se je zamajal, niti rok ni utegnil dvigniti, ter se prevrgel znak za zibelko, kakor da bi mu spodnesli noge. Treza je planila in potegnila otroka iz zibelke. Opazila je krvavo glavo, potem že okrvavljeno ilovko pod starčevu glavo. (Dalje.)

izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek Velikovec. Glavni urednik: Dr. Franc Zwitter; odgo. vorni urednik: Franc Ogris, oba Celovec, Salmstraš 5. uprava: Celovec, Völkermarkter Straße 21. Dopisi se naj pošiljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1., Post-schließfach 272. Tiska: »Kärntner Volkswort« G. m. b. H., Klagenfurt, 10., Oktober-Straße 7.